N°. 20. Donderdag 13 Mei 1915. 15de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST . . . . . } TELEFOON 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

KOLONIAAL ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST":
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

Voor de noodlijdenden in de Kolonie Curaçao.

ONTVANGEN GELDEN:

Reeds verantwoord (K. W. 6 Mei j.l. No. 19)	ƒ 7522.47½
Van de Commissie van Bewindvoerders der O. I. Maatschappij van Administratie en Lijfrente in liquidatie te Amsterdam	„ 1000.—
Totaal...	ƒ 8522.47½

Uit de O. I. Mail.

Typhus abdominalis.

Door de gezondheids-commissie voor de hoofdplaats Batavia is aan de aldaar gevestigde geneeskundigen een vragenlijst ter beantwoording toegezonden, beoogende het instellen van een onderzoek naar de omstandigheden, waaronder de typhusziekte zich voordoet.

De behulpzame hand.

Onder dit hoofd schrijft „De Javabode" o.m.:

Vaak is de vraag in ons opgekomen, of het niet zou liggen op den weg van de Regeering, om hare ambtenaren de behulpzame hand te bieden bij aankomst in Indië; of het niet goed zou zijn, dat een ambtenaar, door de Regeering aangewezen, zich bij aankomst van een boot, waarop ambtenaren worden verwacht, te Priok bevond, om hen, die het verlangen, den weg te wijzen in den doolhof van vreemde dingen en vreemde toestanden.

Velen zullen van zijn diensten geen gebruik behoeven te maken, maar enkelen wellicht zullen zijn hulp ten zeerste op prijs stellen.

Wij weten dat het N. I. O. G. een commissie heeft, die, op verzoek, hulp bij aankomst verleent, doch dit betreft slechts hulp aan onderwijzers verstrekt, maar daar zijn nog tal van andere categoriën van ambtenaren, vooral het vrouwelijke element, die dezen bijstand niet goed kunnen ontberen.

En wij zouden het niet meer dan billijk vinden, wanneer de Regeering die hulp verleende.

Huisvesting voor schoolkinderen.

Nu de Hoogere Burgerschool te Bandoeng 1 Juli a.s. geopend wordt, zijn er uit den aard der zaak vele families buitenaf op Java en in de Buitenbezittingen, die deze gelegenheid willen aangrijpen om hunne kinderen in Indië zelf in een koel klimaat den cursus voor middelbaar onderwijs te doen volgen, in stede van ze daarvoor reeds op jeugdigen leeftijd naar Nederland te moeten zenden.

Een groot bezwaar voor hen blijft echter het vinden van een goed onderkomen voor hunne kinderen.

Om daaraan tegemoet te komen, heeft zich een comité gevormd, dat zich beschikbaar stelt tot het geven van inlichtingen aan families hierbovengenoemd, omtrent de hun aangeboden gelegenheden tot huisvesting hunner kinderen en tot het zooveel mogelijk verleenen van tusschenkomst tot plaatsing in gezinnen, die zich daartoe aan het comité hebben aangemeld en die daarvoor naar het oordeel van het comité in aanmerking komen.

Tevens wil het Comité eenig toezicht blijven houden op de aldus hier gehuisveste kinderen.

Met het oog op den korten tijd van voorbereiding en de postgemeenschap met de Buitenbezittingen, is het van belang, dat door reflectanten bij het doen hunner verzoeken of aanvragen, al dadelijk volledige inlichtingen worden verstrekt omtrent hunne wenschen en omtrent de kinderen, die zij geplaatst willen zien.

Verzoeken of aanvragen heeft men te richten tot den heer W. K. M. Hazeu, Bandoeng.

Oorlogje spelen.

Te Tanah-Njonja had 6 April j.l. een gevecht plaats tusschen plus minus 200 Amboneesche en Inlandsche militairen. Door spoedige tusschenkomst van de politie en van een Europeesch sergeant van het 10de bataljon infanterie, nam het gevecht spoedig een einde. Verscheidene deelnemers werden later door de patrouille gearresteerd.

Aldus het politierapport.

Wij vernemen nader, zoo schrijft „De Javabode", dat het onderzoek nog gaande is naar de oorzaken van dit relletje.

Sommigen zeggen, dat hier weder de vrouw in het spel is, anderen meenen, dat de strijd is ontstaan door de bevoorrechting der Ambonneezen.

Eenige deelnemers aan den strijd werden licht gewond.

De hoofdplaats van Midden-Sumatra.

Bij eventueele invoering van het reorganisatieplan—De Graaff zal, naar bekend, Sumatra in drie gewesten worden verdeeld, zullende het tegenwoordig gouvernement Sumatra's Westkust alsdan behooren tot het gewest Midden-Sumatra, waarvan naar de bedoeling van den ontwerper, Padang de hoofdplaats zou wezen.

Het schijnt echter volstrekt niet zeker, dat Padang de zetel van het gewestelijk bestuurshoofd zal blijven; zelfs bestaat twijfel of, ook al wordt de administratieve indeeling van Sumatra niet gewijzigd, Padang wel hoofdplaats zal blijven. Naar wij toch vernemen is door de regeering onlangs beslist, dat zij voorloopig geen maatregelen wenscht te zien getroffen of in overweging te nemen, b.v. het oprichten van landsgebouwen en dergelijke, waardoor in meerdere of mindere mate geantecipeerd zou worden op de beslissing omtrent het handhaven van Padang als gewestelijke hoofdplaats.

De regeering schijnt er aan te denken Fort de Kock te verheffen tot hoofdplaats, terwijl de tegenwoordige gouverneur, de heer Ballot, Padang als zoodanig bestendigd wenscht te zien.

Opheffing van een opiumverkoopplaats.

De opiumverkoopplaats te Ajer Bangis in de afdeeling Loeboek Si Kaping, is door den gouverneur van Sumatra's Westkust opgeheven.

Uit de betrekkelijke beschikking van dien gewestelijken bestuurder blijkt, dat het voornemen reeds eerder bestond tot die opheffing over te gaan, zoo spoedig de omstandigheden zulks toelieten en dat die omstandigheden thans aanwezig worden geacht, kan blijken uit den verderen merkwaardigen inhoud van 's gouverneurs besluit, luidende:

„Overwegende dat thans de mogelijkheid bestaat tot de opheffing van bovengenoemde verkoopplaats over te gaan, aangezien de eenige opiumverbruiker, die nog te Ajer Bangis gevestigd is, heeft opgehouden opium te schuiven."

Het is inderdaad een verblijdend verschijnsel te noemen, dat bij de bestrijding van het opiumgebruik zooveel egards worden betracht ten aanzien van de verbruikers van het artikel; zoolang er nog maar slechts één verbruiker bestaat, wordt een opiumverkoopplaats klaarblijkelijk gehandhaafd.

In de overweging van het gouverneursbesluit ontbreekt naar het ons voorkomt de mededeeling, of de eenige opiumverbruiker inderdaad v o o r g o e d en niet slechts t ij d e l ij k heeft opgehouden met schuiven, zoo merkt „De Javabode" op.

Net als in de Engelsche hofhouding!...

Een ordonnantie is vastgesteld, houdende maatregelen tot beperking van den invoer van alcoholische dranken en vloeistoffen in de residentie Westerafdeeling van Borneo.

Het theosofisch congres.

Omtrent het te Djocja dd. 2 April geopende theosofisch congres lezen wij, dat er een druk bezoek was.

Blank en bruin waren daar vereenigd, elkander hartelijk begroetend.

Toen allen gezeten waren, werd het „welkom" den gasten toegesproken door den voorzitter van de Djocja-loge, den heer van Bergen.

Allen dankende, die medegeholpen hadden aan de niet eenvoudige taak van het voorbereidingswerk om dit congres te doen slagen, werd een extra gedachte gewijd aan de groote hulpvaardigheid, hierbij van Pangeran Adipati Arjo Praboe Soerjo di Logo, hoofd van het Pakoealamsche Huis en Raden Mas Toemenggoeng Djajeng Irawan ondervonden.

De Pangeran bood zelfs den congresgangers eene Wajang-orang voorstelling aan in eigen woning. Het bijzondere van deze Wajang-orang zal wezen, dat alle medespelers zich hebben ingeleefd, den grondslag van diepere waarheid, verborgen in de heldendichten, waaraan de wajang werd ontleend, meer naar voren te doen komen. Het specifiek theosofische in de wajang zal ons dus gegeven worden en verlangend zien we allen naar dien avond uit.

Hierna was het woord aan onzen voorzitter, den heer Van Hinloopen Labberton.

Spreker wees er op, hoe bij het eerste congres, indertijd eveneens te Djocja, het initiatief genomen werd tot het vormen van de zelfstandige Nederlandsche Theosofische Vereeniging, direct te verbinden aan het hoofdkwartier te Adyar. Tot op dien tijd nog eene onderafdeeling van de Nederlandsche afdeeling, voelde de jonge loot zich krachtig genoeg, op eigen beenen te staan. En geen teleurstelling heeft deze zelfstandigheid ons gebracht, integendeel, steeds krachtiger bloeide het Theosofiesch denken en leven in Indië op. De loges en centra namen in aantal toe, met volharding werd de Theosofische idee naar buiten verkondigd en het ledenaantal is steeds stijgende. 994 leden telt onze afdeeling, het 1000ste lid hoopt zij spoedig onder hare geledeeren op te nemen en als souvenir aan dat feit het insigne der vereeniging aan te bieden.

Twee hoogst interessante Hollandsche congres-lezingen van de heeren Fournier en Kiewiet de Jonge wekten de boeiende belangstelling, en ik kan wel zeggen ons aller dankbaarheid op.

Dat jarenlange diepe studie vooraf moet zijn gegaan aan zulk een helder, welsprekend ontvouwen voor het menschelijk denken van de waarheden, verborgen in natuur en het heele cosmisch gebeuren, dat was de indruk, dien we allen kregen.

De heer Founier sprak over:

„De Theosofische Vereeniging en de Oorlog."

De heer Kiewiet de Jonge sprak over: „Astrologie en Moderne Psychologie."

Na levendige debatten werd besloten tot oprichting van een schoolvereeniging voor den geheelen Archipel. Alle volksgroepen zullen in deze vereeniging omvat worden.

De hoofdgedachte is onsectarisch onderwijs, zonder verbanning echter van een humanitair religieus besef.

Voorloopig zijn er plannen tot oprichting van een Hollandsch-Indische school te Tjiparai in de Preanger, een Europeesche Ligthartschool te Buitenzorg en het steunen van de Engelsch-Chineesche Alvarusschool te Buitenzorg.

Bovendien zal men overgaan tot de oprichting van een afdeeling te Soerabaja en samenwerking met de inlandsche vereenigingen aldaar.

Suriname.

Over de papierpulpfabriek in wording, waarover wij in ons vorig nummer spraken, bericht „De West" het volgende:

„De heer D. Croese, die eenige maanden geleden als afgevaardigde van de Surinaamsche Hout- en Pulp-Maatschappij naar New-York vertrok, is heden teruggekeerd met zeer gunstige berichten.

Niet alleen heeft hij een financieele combinatie kunnen vormen, die bereid is de pulpzaak ter hand te nemen, maar hij heeft een gunstig deskundig rapport medegebracht omtrent de waarde van possomtreepulp voor de papierfabricatie.

De firma Arthur D. Little, incorporated Chemists and Engineers te Boston, heeft na onderzoek, een certificaat afgegeven, waarin zij verklaart, dat deze pulp van ongeveer gelijke waarde is als de veel gebruikte plup van populieren. De slotsom van dit rapport is ongeveer als dat van prof. Sindall.

Naast de pulpzaak, heeft de heer Croese te New-York kunnen oprichten een Dutch Guiana Development Corporation, die de exploitatie van verschillende ondernemingen in Suriname beoogt. Als afgevaardigde van deze corporation is gelijk met den heer Croese aangekomen de heer W. J. Dunn van New-York."

* * *

Van het nieuwe te Paramaribo verschijnende weekblad „Op den Uitkijk" hebben wij nu de eerste negen nummers gelezen. Wordt het gehalte gehandhaafd — en redactie en medewerkers schijnen dit te waarborgen — dan is het weekblad een groote aanwinst voor de Surinaamsche samenleving.

Het nummer van 3 April geeft in een hoofdartikel, getiteld „In den doolhof" een interview terug met den hoofdvertegenwoordiger van de Balata Cie. Suriname en Guiana, waarin eenig licht wordt geworpen op de geruchtmakende berichten in de Surinaamsche bladen over de handelingen van dien hoofdvertegenwoordiger. Het interview leent zich niet voor een korte samenvatting. Wij laten hier slechts volgen het slot van het artikel, de moraal:

„Er was eens in een heel ver land een labyrinth en daarin vertoefde de Minotaures, een draak, die vuur spuwde en jongens en meisjes uit Thebe verslond. Dat duurde voort tot het monster door Theseus verslagen werd.

Ook hier is een doolhof gebouwd, een verordening, die al zooveel gehaspel heeft gegeven, waarin ieder een anderen weg meent te vinden. Ook daarin zit een draak, het ondier van „Niet-Weten-of-Begrijpen", die ook om zich heen spuwt: twist, verdenking, grieven, insinuaties, nadeel aan het algemeen belang.

Die zich voedt met reputaties en den goeden naam van personen.

En even kostbaar als de bloem der Thebaansche jeugd is in onze kleine samenleving vertrouwen en goede naam.

Alleen door het zwaard van „Openbaarheid en Vertrouwen" kan onze Minotaurus gedood.

Wij hebben een aanval gewaagd — misschien met eenig resultaat — maar zonder de illusie het monster te hebben onschadelijk gemaakt.

Waar is onze Theseus?"

* * *

Het wordt in Suriname too much of a good thing:

De heer M. Coignard te Paramaribo maakt bekend, dat hij het voornemen heeft een Fransch blad aldaar uit te geven, hetwelk acht bladzijden zal beslaan en tweemaal 's weeks verschijnen onder den naam: Suriname—Paris.

Als dit nu maar geen aanleiding geeft tot de oprichting van een Duitsch blad: Surinam—Berlin. Hoe moet die kleine Surinaamsche maatschappij dat alles verorberen?

* * *

Als 6e mededeeling van het Koloniaal Instituut te Amsterdam is verschenen „Indisch natuur-onderzoek", door Dr. M. J. Sirks. Hoofdstuk XIII (blz. 284—294) is gewijd aan de West-Indische bezitingen. Zulk een algemeen overzicht was nog nergens te vinden. Uit den aanhef schrijven wij het volgende over:

......„Niet ten onrechte sprak Van Eeden in 18.. nog van een „verwaarloosd erfdeel." Hierin is in de laatste jaren een verandering ten goede gekomen; het ontwaakte zelfbewustzijn van Nederland als koloniseerende mogendheid heeft ook hier zich laten gelden en de beteekenis van het onderzoek der West-Indische bezittingen ten volle begrepen.

„Nederland heeft zijn plicht als beschaafde natie vergeten"; Van Eeden had volkomen gelijk, toen hij dit opmerkte, maar thans is het toch van dezen plicht bewust geworden en heeft in het sedert verloopen tijdvak van nog geen twintig jaar getoond, wat het wilde en wat het kon. Er is nog lang niet genoeg verricht om thans reeds met een gevoel van zelfvoldaanheid te gaan terugzien op al dat mooie werk en te gaan denken, dat wij ons nu toch al heel verdienstelijk gemaakt hebben; wij staan aan het begin van een lange en moeilijke weg, waarop de eerste schreden gezet zijn, waarvan de eindpaal nog niet te zien is, maar die ten slotte leiden moet tot de welvaart van West-Indisch Nederland."

Het resultaat van al de expedities zal samen gevat worden in een kaart van Suriname op een schaal van 1:800.000, uit te geven door het Departement van Koloniën. Met den meesten ernst vestigen wij er nogmaals de aandacht op, dat men bij de uitgave dezer kaart, die een officieel karakter zal dragen, met de voorstelling der grensrivieren niet zal vooruitloopen op nog te nemen beslissingen. Het departement van Koloniën zal zeker rekening houden met de omstandigheid, dat de interpellatie van Mr. van Doorn wel uitgesteld, maar niet van de baan is en dat het dus niet aangaat, vóór die heeft plaats gehad, als vaststaande aan te nemen, wat — zooals wij in het „Koloniaal Weekblad" meermalen hebben aangetoond — volstrekt niet vaststaat. Wij twijfelen er niet aan of Mr. van Doorn zal, wanneer de tijden rustiger worden, zijne interpellatie houden.

* * *

„Neerlandia" van Mei schrijft over de groep Suriname:

„Men weet, dat het Hoofdbestuur aan deze groep de laatste jaren geen vreugde heeft beleefd. De onwettige opheffing van de groep door het oude bestuur werd niet aanvaard en met enkele vertrouwensmannen in de kolonie werd beraadslaagd over de beste wijze, waarop de groep weder tot nieuw leven zou kunnen worden gebracht. Juist waren daartoe maatregelen getroffen, toen de oorlog uitbrak en de commissie-leden te Paramaribo besloten betere tijden af te wachten. Mogen die spoedig aanbreken en de leden in Suriname, waaronder toch verscheiden goede Nederlanders zijn, de groote waarde beseffen van een krachtig nationalisme en een goede organisatie tot opwekking daartoe in de koloniën.

Al is dus de officieele inrichting nog niet geheel hersteld, wij hebben onze leden in Suriname nog niet verloren. Met hen blijft de band door Neerlandia in elk geval bestaan."

„Verscheiden goede Nederlanders"! Wat men daarover in Suriname wel zal zeggen?

* * *

In hetzelfde nummer van „Neerlandia" een zeer interessante bespreking van de hand van C. F. S(choch) van Dr. Wijnaendts Francken's boek „Door West-Indië". Wij schrijven uit de bespreking het volgende brok over, handelende over de sexueele zedelijkheid bij de inlandsche bevolking:

...... Het is gelukkig in de kolonie zoo erg niet gesteld als Dr. F. het meent. Er zijn nog veel onwettige geboorten en ook vrije huwelijken, maar dan neemt men die woorden in eene andere beteekenis dan de specifiek Nederlandsche. Met het begrip „zedelijkheid" heeft dat weinig te maken. Alleen de stadhuis-sanctie ontbreekt aan die huwelijken. En daarvoor is een historische reden. Tot voor 50 jaar mocht de zwarte bevolking niet eens huwelijken sluiten. Zoo was de toestand gedurende den ganschen slaventijd. Met de vrijheid kwam de vrees voor banden en nieuwe slavernij in anderen vorm. Bovendien de mode bracht mede, dat een huwelijk veel geld moest kosten aan feesten en gerij, en geschenken. De Hernhutters hebben prachtig werk geleverd om in dit opzicht langzamerhand de Europeesche begrippen te doen ingang vinden. Eerst vonden zij het zoogenaamd „verbond" uit, een soort kerkelijk huwelijk, waarbij de menschen elkander trouw beloofden en, sedert den tijd dat Gouverneur Smidt zich hiertegen verzette, hebben zij de gewone burgerlijke huwelijkssluiting zeer bevorderd. Trouwens van ambtelijke zijde wordt in de laatste 20 jaar ook alles gedaan om de huwelijkssluiting te bevorderen door de gelegenheid daartoe gemakkelijk te maken. Maar de afwezigheid in nog vele gevallen van het stadhuisbriefje maakt de samenleving daar in de Surinaamsche omgeving nog niet onzedelijk. Elders hebben wij vroeger reeds de uitspraak durven doen dat de onzedelijkheid in Suriname niet grooter is dan in de groote steden van Nederland."

In dit verband willen wij Dr. Wijnaendts Francken's aandacht vestigen op een artikeltje in de „N. R. Ct." van 6 Februari 1915, getiteld „Concepties vóór het huwelijk"...... in Zweden. Bij de beoordeeling van sexueele toestanden in landen, die men bereist, is het goed zulke verschijnselen niet over het hoofd te zien.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De „Goentoer-Bergerak". Darna Koesoema geeft het volgende verhaal van de tot stand koming van dit blad: „Er zijn momenten in het menschelijk leven, waarin wij ons nader tot elkaar voelen aangetrokken. Uiteenloopende oorzaken zijn hiervoor te vinden. In tijden van vreugde wordt soms de eene mensch door een innerlijken drang tot den anderen gevoerd; ook in dagen van kommer en tegenspoed komen dikwijls hechte banden tot stand. De „Goentoer" en „Doenia Bergerak" beleven thans een lijdens-periode. Beide tijdschriften, die hetzelfde streven hebben, de leuzen huldigen: „Brani

rana benar" zijn tegelijkertijd in conflict met het verscherpte drukpersreglement gekomen. Wij zullen niet in herhaling vervallen door te citeeren, waarover de justitie is gevallen. (Volgt een korte vermelding van de gebeurtenissen). In het belang der veiligheid zijner medewerkers, die uit den aard hunner betrekkingen zich moeten verschuilen onder een anderen naam, besloot kameraad Marco naar een andere drukkerij om te zien. Belanghebbenden van het tijdschrift de „Goentoer" en die van „Doenia Bergerak" waren reeds sedert geruimen tijd aan het onderhandelen, om een fusie tusschen beide periodieken tot stand te brengen. Op de onlangs gehouden conferentie van D. B. en G. werd de samensmelting beklonken. De reeds in de „Goentoer" No. 10 aangekondigde naam „Hindia Moelia" vond van de zijde van „Doenia Bergerak" eenige tegenkanting, waarom besloten werd, den naam van beide periodieken zooveel mogelijk te behouden en zoo kwam men tot „Goentoer Bergerak". Trouwens de naam doet per slot van rekening niets terzake, als de inhoud der daarin voorkomende artikelen maar aan ons streven beantwoordt. Nietwaar als wij iets koopen, moeten wij niet het etiquet, maar den inhoud raadplegen? Wij stellen ons orgaan open voor allen, die in het belang van Indië en zijn bevolking iets te zeggen hebben. We waarschuwen heeren inzenders echter beleefd doch dringend voor artikelen, die afbrekende critiek aan het adres van de een of andere organisatie bevatten, waardoor scheuring en tweedracht in onze gelederen zou kunnen ontstaan. Zulke bijdragen kunnen wij niet accepteeren. Opbouwende critiek zal ons steeds welkom zijn. Ter besparing van den kostbaren tijd zullen de Hollandsche artikelen geen vertalingen van de Maleische dito, zijn, wijl ons de praktijk heeft geleerd, dat sommige gedachten voor de Hollandsch lezenden heel makkelijk te vatten zijn, doch moeilijk te verwerken of onbegrijpelijk blijken voor den doorsnee-lezer van het Maleisch. Mochten er echter artikelen zijn, hetzij in het Hollandsch, hetzij in het Maleisch, die waard zijn door beide categorieën gelezen te worden, dan komen we in een volgend nummer daarop met een vrije vertaling terug. De leden van Insulinde, I. J. B., S. I., I. S. D. V. etc., worden langs dezen weg uitgenoodigd hun gevoelens in het belang van Indië te uiten, waarvoor wij gaarne een plaats in dit tijdschrift zullen inruimen. Vóór alles echter, gelde de stelregel, dat eendracht macht maakt en tweedracht kracht breekt. Stookt de vuren en smeert de wielen, kameraden!"

Artikel III Regeeringsreglement. Naar aanleiding van dit veel besproken artikel schrijft een inzender in vorengenoemd blad o.m. het volgende: Vrijheid van gedachten, uiting daarvan door de pers of het woord, vrijheid van vereeniging en vergadering, dit allede missen wij, Inlanders, die toch trouwe belasting betalende burgers van den staat zijn...... Waar het volk van N. I. nu wakker begint te worden en het, zij 't ook nog niet volkomen klaar, zijn grieven en rechten voelt en zich zijn kracht ten deele bewust is, zou thans het verzetten van de bakens een daad van wijs beleid zijn, waardoor een geleidelijke en gestadige volksontwikkeling zonder schokken of stooten verkregen zou worden. Het te lang tegenhouden van opheffing van rechtmatige grieven, het stelselmatig onthouden van datgene, waarop het volk aanspraken doet gelden en waarop het recht heeft, past niet in het kader van een verlichte staatkunde. Wil men ons die vrijheden niet schenken, dan moeten wij burgers van N. I. onze staatkundige rechten veroveren. Les idées marchent. Herziening in vrijzinnigen geest van art. 111 is noodig, wanneer het der Regeering ernst is met onze opleiding tot zelfbestuur.

Een tweede Zendbrief. De Inlandsche bladen maken melding van een tweeden brief van dokter Tjipto, gericht aan de heeren Mr. van Deventer, Mr. Troelstra, Mr. Mendels, van Kol en Vliegen, van den volgenden inhoud: Soerakarta 18 Januari 1915. Zeer geachte heer! Ofschoon ik mijn best heb gedaan om na mijn aankomst in Indië mij zoo rustig mogelijk te houden, is het mij toch niet mogelijk geweest buiten het partijgewoel te blijven. Ik ben genoodzaakt uwe veel vermogende hulp in te roepen inzake de vervolging van drie Inlandsche journalisten, die niets anders op hun kerfstok hebben, dan een der waarheid getrouw relaas te hebben gegeven van de gebeurtenissen in dit land. Als eerste slachtoffer moet ik dan noemen Soetan Ibrahim, redacteur van de „Sumatra-Tengah", die naar hij mij schreef preventief gevangen werd gezet door den magistraat zonder het vonnis van den Raad van Justitie af te wachten. Het wil mij voorkomen, dat de magistraat in dit geval de grenzen van zijn bevoegdheid heeft overschreden. Een onderzoek door de Kamer in te stellen, ware, naar mijn bescheiden meening, hier niet misplaatst. Van het artikel van kameraad Darna Koesoema, redacteur van het twee-wekelijksch orgaan van Insulinde „De Goentoer", zend ik u hierbij een exemplaar; geincrimineerd is het artikel van „Vuurvliegje", getiteld: „Maar een Javaan." In plaats dat de overheid in den vervolge het leven van een Javaan hooger tarifeert, heeft zij het goedgevonden den schrijver, die de waarheid en niets dan de waarheid wereldkundig heeft gemaakt, te vervolgen. Ten slotte is candidaat voor vervolging kameraad Marco, naar het schijnt wegens zijn artikel geplaatst in de „Doenia Bergerak," waarvan hij redacteur is. Ik kan u hier niet veel van vertellen, aangezien het voorloopig verhoor nog niet heeft plaats gehad. Ik hoop, dat ik binnenkort in staat zal zijn u het geincrimineerde artikel te zenden. 't Is wellicht niet kwaad, dat ik tot slot van dezen brief u mededeel, dat de overheid het heeft goedgevonden om strooibiljetten van mijn hand afkomstig en gedrukt te Bandong, in beslag te nemen. Ze waren in het Maleisch en Javaansch gesteld en hadden ongeveer den volgenden inhoud: „Wij hebben gehoord, dat broeder Darna Koesoema voor de rechtbank zal moeten verschijnen, wellicht om een artikel in „De Goentoer" No. 3, getiteld: Als ik eens Gouverneur-Generaal was. (Dit is onjuist, vervolgd is: Maar een Javaan, in de „Goentoer" No. 2). En wellicht kameraad Dipanegara. Op de briefkaart, die wij hebben ontvangen, stond ook, dat kameraad Marco vervolgd zou worden. 't Is ons nog niet duidelijk, hoe de vork in den steel zit en wij moeten dus geduld uitoefenen. Doch nu reeds moeten wij leden van den I. J. B. ons solidair verklaren met hen, die in moeilijkheden zitten. De justitie zal tegenover zich krijgen niet Marco, Darna Hoesoema of Dipanegara, maar den I. J. B. Eén voor allen en allen voor één!"

U ziet, dat dit biljet van vrij onschuldigen aard is. Niet op mij alleen heeft het den indruk gemaakt, dat de justitie tot elken prijs slachtoffers wil maken. Ten ernstigste meen ik te moeten waarschuwen tegen haar doordrijverij. Heb ik goed gezien, dan laat zich toch de reactie in de Inlandsche wereld reeds zeer duidelijk merken. Ik wil dan ook hopen, dat u de goedheid zult willen hebben om de noodige stappen bij den Minister van Koloniën te doen. Bij voorbaat dankend heb ik de eer te zijn. Hoogachtend Uw dw. dr. Tjipto Mangoen Koesoemo.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Waarom verschil van maatstaf? Allerwege hier in N. I. hoort en ziet men, dat er een gedrukte stemming onder alle klassen der maatschappij heerscht en wel vanwege de duurte der levensmiddelen, de moeielijkheid om aan 't werk en aan den kost te komen. Vooral is het een moeilijke tijd voor de Chineesche kleinhandelaren; zij schreeuwen het uit, hemelhoog, dat zij niets kunnen verkoopen en dat zij toch voor hetzelfde bedrag in de bedrijfsbelasting zijn aangeslagen en betalen moeten zonder verzuim, precies op tijd. Het gevolg hiervan — alzoo de „Perniagan" — dat vele handelaren schade lijden, in de schuld raken en dientengevolge failliet verklaard worden. En zoo is het ook met den kleinen man in de kampongs en dessa's gesteld. De menschen hebben daar geen voldoende middelen van bestaan, kunnen vrouw en kinderen niet behoorlijk onderhouden. Ook voor hen doet zich de duurte der levensmiddelen geducht gevoelen. En ook zij moeten op tijd hunne belastingen betalen. Met recht kan gezegd worden, dat de belastingen thans een dubbel zwaren druk op de Chineezen en Inlandsche bevolking uitoefenen. De belastingmaatstaf is nu veel te hoog voor de kleine tractementen en de geringe verdiensten. Een Inlander, die een jaarlijksch inkomen van ƒ 50 geniet en een Chinees, wiens verdiensten jaarlijks ƒ 72 bedragen, worden aangeslagen, terwijl een Europeaan, die een inkomen beneden de ƒ 900 's jaars geniet, vrij van belasting is. 't Is toch werkelijk ongehoord. Een Europeaan kan ƒ 75.— 's maands, een Chinees ƒ 6 's maands en een Inlander 15 cent per dag verdienen, om in de termen te vallen van te moeten betalen. Billijk is anders. Zoo kan het geval zich voordoen, dat de baboe of djongos, die jaarlijks een tractement genieten van ƒ 75, wèl zijn aangeslagen, terwijl de mijnheer of mevrouw, bij wie zij in dienst zijn, niet belastingplichtig zijn, niettegenstaande deze wel meer dan ƒ 75 verdienen, maar omdat hun jaarlijksch inkomen nog geen ƒ 900 bedraagt. Ten aanzien van de personeele belasting wordt ook verschil gemaakt tusschen Chineezen en Europeanen. Een Europeaan te Batavia, die een huis van ƒ 20 huur 's maands bewoont, behoeft geen belasting te betalen, terwijl een Chinees, die voor het door hem bewoonde huis een huur betaalt van ƒ 90 's jaars of 3 rijksdaalders in de maand, wèl in deze belasting wordt aangeslagen. Nogmaals vragen wij ons af: waarom moet dit onderscheid tusschen Europeanen en Chineezen gemaakt worden?

Irrigatie-werken. Gelukkig zijn de minder gunstige tijdsomstandigheden bij de Regeering niet van invloed geweest om de bestaande plannen tot verbetering en uitbreiding der irrigatie in de afdeelingen Magetan en Ngawi van de residentie Madioen niet tot uitvoering te brengen. Naar wij vernemen zijn de arbeidsloonen en de prijzen der materialen zóó hoog gestegen, dat de kosten van bevloeiingswerken in genoemd gewest op ƒ 2.375.000 begroot zijn. De sawahs, die daardoor van levend water voorzien zullen worden, bedragen een oppervlakte van 41600 bouws.

Loyaliteit der Mohamedanen in Singapore. De „Perniagan" meldt, dat de Mohamedanen van alle nationaliteiten te Singpore (Britsch Indiërs, Arabieren, Maleiers, Javanen, enz.) een betooging hebben gehouden om daarmede hun loyaliteit tegenover den Britschen troon te kennen te geven. Op die samenkomst werd goed gesproken en besloten, ten einde den indruk weg te wisschen door de plaats gehad hebbende muiterij teweeg gebracht, om een telegram aan den Koning van Engeland te zenden, door tusschenkomst van den Gouverneur te Singapore, uitdrukking gevend van de absolute loyaliteit van alle Mohamedanen in de kolonie, welke nimmer eenige wijziging heeft ondergaan oftewel zal ondergaan. Deze meeting werd bijgewoond door den Colonial Secretary en diens adjunct.

Chineesch oordeel over de Javaansche Pers. De „Perniagan" haalt het volgende aan uit de Javaan-

sche pers betreffende de vervolging tegen Dr. Tjipto:

Als wij ons niet vergissen, dan kan het drukpersreglement slechts repressief te werk gaan, in geen geval preventief. Waar Tjips geestesproduct gedrukt, noch verspreid was, begrijpen wij dan ook niet, waar al dit verhoor toe diende en zulks nog wel door den hulpofficier van justitie. Vervolgt de justitie hem, dan zal zij een reuze-fiasco maken, waaruit beschuldigde zeker wel munt zal weten te slaan. We gelooven dan ook — en hierin staan wij niet alleen — dat men het leiden zal tot de toepasselijkverklaring van art. 47 R.R. Dan is onze Tjip voor ons verloren, zullen wij hem moeten laten vertrekken naar Banda, Banka of Timor of welk eiland hem het Gouvernement zal aanwijzen. De Regeering speelt echter hoog spel door te vake toepasselijk verklaring van genoemd artikel. Daardoor zal dit zijn moreele kracht verliezen, verliest het zijn prebawa, zooals de Javaan zegt; dan zal er een tijd komen, dat men trotsch gaat op het feit, het bewuste artikel tegen zich toegepast te zien. Daar gaat het naar toe.

Er is veel waars in deze redeneering, meent de „Perniagan"; temeer, daar Tjipto zoo kwaad niet is en wij voor ons de meening zijn toegedaan, dat Europeanen er achter zitten, die hem en anderen opstoken. Wij kunnen ons daarom ook niet vereenigen met de houding, die in den laatsten tijd door de Javaansche pers wordt aangenomen, daar deze van slechten invloed is op de Inlandsche bevolking. Tot ons leedwezen moeten wij constateeren, dat het onderwijs haar geen hoogere (innerlijke) ontwikkeling heeft aangebracht. Slechts aan het uiterlijke wordt veel ten koste gelegd. Van innerlijke beschaving en ontwikkeling geen sprake. Het is thans de taak der toonaangevende vereenigingen om op het verkeerde van deze richting te wijzen, opdat de Javaan op de goede banen gebracht moge worden. Hij moet aan arbeid gewend raken. Velen zijn nog liever toekang main of toekang adoe ajam. De Inlanders weten zelf heel goed, waaraan het hun ontbreekt, maar valsche schaamte weerhoudt hen om den weg van zelfverbetering op te gaan. Wil men het water van een rivier zuiveren, dan moet men beginnen met de bron zuiver te houden. Zoo moet dan ook de jeugd allereerst flink aangepakt en ten goede gekeerd worden. De pers kan van grooten invloed zijn op de volksontwikkeling, maar zooals enkele journalisten nu hun taak opvatten, zou hun invloed verderfelijk en gevaarlijk worden. De Inlandsche bevolking zou er op den duur de nadeeligste gevolgen van ondervinden. De pers moet beginnen met de wortels van het kwaad bij het eigen volk uit te roeien, de journalisten zich zelve niet in de hoogte steken uit zucht voor martelares aangezien te worden. Zoo besluit bovengenoemd Maleisch-Chineesch blad.

Van Vreemde Koloniën.

Japan-China-Nederlandsch Indië.

Over het algemeen vindt de handelwijze van Japan ten opzichte van China geen bewondering in de buitenlandsche pers. Aangenomen wordt, dat Japan van zijn bondgenootschap met Groot-Brittanië en Frankrijk listig partij trekt om een politiek te volgen, welke die bondgenooten in hun hart veroordeelen, terwijl het ook speculeert op de onmogelijkheid voor Noord-Amerika, om krachtdadig China te hulp te komen, wil het niet in oorlog komen met de entente-mogendheden. Wanneer een machtige staat van een toevallig nog bijzonder gunstige tijdsomstandigheid gebruik maakt om een zwakken buurman den knie op de borst te zetten, ligt daarin altijd iets dat medelijden veroorzaakt, iets waartegen het rechtvaardigheidsgevoel op komt, en van dit standpunt uit geoordeeld is de afkeuring te verklaren, die weerzin uitspreekt over Japan's handeling. Ook bij ons drong dit vonnis zich eerst als van zelf op.

Maar beschouwt men de door Japan gevolgde China-politiek onder het licht der voorafgegane feiten, dan kan men tot de conclusie komen, dat Japan alle reden had om de gunstige omstandigheid niet onbenut voorbij te laten gaan, terwijl zijn bondgenooten Groot Brittanië en Frankrijk reden hebben de regeering te Tokio erkentelijk te zijn voor haar hulp. Men zal dan tevens moeten erkennen, dat naast en met deze mogendheden voor Nederland eveneens reden kan bestaan om den Japanschen zet met ingenomenheid te begroeten.

De jonge republiek vond in Joeansjikai een bekwaam president. Hij wist niet alleen organisatie te brengen in de binnenlandsche wanorde, maar het ternauwernood ontwaakte Rijk van het midden organiseerde het geheele Chineezendom, zooals 't over de geheele wereld verspreid was. Frankrijk, Nederland, Engeland hadden de fout begaan het gevaar niet te zien, opgesloten in het Chinees-blijven of houden van de ingezetenen van verre, soms heel ver te zoeken, Chineesche afkomst in hun koloniën. Pas ontwaakt, maakte China van deze fout gebruik op eene wijze, die de souvereiniteit der koloniale mogendheden eigenlijk te na kwam, die veel, veel verder ging dan die mogendheden lief was, en toch gevoelden zij zich machteloos daartegen. Zij zonnen op maatregelen. Zij vonden slechts pleistertjes, doekjes voor 't bloeden, maar een middel ter genezing, ter verhelping vonden zij niet. Zij wisten den stroom niet te keeren, eerlijk gezegd voelden zij er zich machteloos tegen. Gelukkig beschikte China niet over geldmiddelen en zou het daardoor slechts langzaam zijn Al-Chineezen politiek naar eigen wensch kunnen organiseeren, maar dat was maar een kwestie van tijd.

Japan heeft het streven van China ook doorgrond, maar het is niet bij de pakken gaan zitten. De groote mededinger, die niet naast en met, maar boven Japan, en dan ook over Japan zou trachten te heerschen, moest gekortwiekt worden vóórdat hij de volle reuzenkracht van zijn reuzengebied zou kunnen ontwikkelen. Japan heeft dit voornemen gevormd. Het was bedacht op zijn eigen behoud, maar het heeft zoo tevens gediend het koloniale belang der mogendheden, die een Chineezen-kwestie hebben op te lossen.

Japan heeft aan de Europeesche mogendheden een les in staatmanskunst gegeven. Zullen deze uit die les nu ook leering trekken? Zullen zij nu van de verkregen vrijheid voordeel trekken, om de fout van eeuwen te herstellen? Zullen zij dit niet alleen doen voor hun Chineezen-politiek, maar ook ter verzekering van hun invloed en kracht tegenover het gevaar, dat anderzijds ontstaat als Japan te machtig wordt?

Japan wordt vaak vergeleken met Engeland. Zijn optreden heeft echter meer overeenkomst met Duitschland. Het bereidt lang vooruit gewilde zetten voor. Het richt zijn staatkunde daarop. Het zendt diplomaten, attaché's, ambtenaren en onderdanen heel de wereld door, met een bepaalde bestemming. Het spreidt over heel de wereld een inlichtings- en voorbereidingsdienst uit, die overal Japanners doet zien, evenals overal Duitschers worden gezien. In Duitschland en in Japan wordt het „regeeren is vooruitzien" begrepen en gehuldigd.

Hierop moge nu, bij de Egyptiseering van China door het rijk van den Mikado, de volle aandacht der mogendheden vallen, die groote koloniale belangen in het Verre Oosten hebben. Dank zij het optreden van hun bondgenoot Japan, krijgen Engeland en Frankrijk de vrije hand om hun Chineezen-politiek nu te regelen, maar ten opzichte van dien bondgenoot en zijn machtsuitbreiding in China, hebben zij het „regeeren is vooruitzien" tevens dadelijk te betrachten, willen zij niet dadelijk en als van zelf van een Chineesche in een Japaneesche kwestie overgaan.

Ditzelfde geldt ook ten volle voor Nederland.

De Chineesche politiek had in onze koloniën een ten volle ongewenschte richting en strekking aangenomen. Onze regeering was er door verrast. Zij vond 't middel niet om haar te beheerschen. Onze fout, onze zonde was geweest niet vooruit te zien. En thans? Meer door geluk dan door wijsheid is de gelegenheid geboden om alsnog een eigen gedragslijn te kiezen, te bepalen, door te voeren .Is de regeering hierop bedacht? Of laat zij het getij weer verloopen zonder de bakens te verzetten? Weet zij wat zij wenscht, wat zij wil? Of wacht zij weer tot door anderen haar eisch wordt gesteld, wet wordt opgedrongen of afgedwongen? Wachter wat is er van den nacht?

Duitsche leemte op Fransche eilanden.

Het decreet, waarbij Duitsche handelshuizen in de Fransche koloniën gesequestreerd zijn, is niet overal met instemming begroet. De toepassing heeft b.v. voor de Marquiseneilanden zeer onaangename gevolgen gehad. De winkels en magazijnen behoorden daar aan de „Société Commerciale de l'Océanie", die, niettegenstaande haar Fr. naam, een D. onderneming was. Zij vormde vrijwel het eenige handelshuis, dat de Europeesche waren naar die ver afgelegen kolonie bracht. Door de sluiting is er in September een zeer ongewenschte toestand ontstaan.

Bij hun voorbijvaart hadden de Gneisenau, Scharnhorst en Nurnberg aan de magazijnen een verplichte voorziening opgelegd, zoodat de voorraden al aanmerkelijk verminderd waren. De nog aanwezige waren werden nu onder toezicht van Fr. bewakers gesteld, en zoodoende aan 't gebruik onttrokken.

Een groot gedeelte van de valleien der Marquiseneilanden zijn hierdoor in zoodanige verlegenheid gebracht, dat de administrateur p. intérim L'Hernier niet aarzelt den toestand rampzalig te noemen. Hij verklaart een betere voorziening in de behoeften, dan die welke getroffen is, dringend noodig. Het moge betreurenswaardig zijn, het is daarom niet minder waar, schrijft hij, dat de S. C. de l'Océanie voor den oorlog zoowat den geheelen handel van de eilandengroep in handen had. Zij voorzag den archipel geheel van de levensmiddelen en voorwerpen van allerlei behoeften, voor zoover die ingevoerd moesten worden. Hieronder namen: meel, rijst, beschuit ,thee, conserven, petroleum, lucifers, een voorname plaats in. Het gemis van zooveel zaken van dagelijksch gebruik doet zich natuurlijk storend gevoelen. De epidemie van dysenterie wordt er te moeilijker door bestreden.

De Kamer van koophandel te Papeete heeft de vraag onder oogen genomen. Zij hoopt, dat Fr. zelf in het ontbrekende zal voorzien. Het verbod tot vestiging van D. handelshuizen in de kolonie zou hiertoe ook na den oorlog gehandhaafd moeten worden. Doen Fr. huizen pogingen om den handel te organiseeren, dan zullen zij niet tegenover de mededinging van 't machtige D. lichaam moeten komen te staan.

Wel eigenaardig, die zucht van onmacht! In de Fr. kolonie acht een Fr. Kamer van koophandel bij voorbaat al den Fr. ondernemingsgeest niet opgewassen tegen een te niet gedane D. maatschappij, die zich na den oorlog geheel zal hebben te herstellen.

Genua-Marseille.

In la Dépêche Coloniale van 24 April geeft M. Rondet-Saint een beschouwing over het meerdere voordeel, dat Frankrijk zou kunnen trekken van de haven van Genua, die voor ons niet zonder beteekenis is. Ook door de vergelijking met Marseille, welke hij daarbij te pas brengt, verdient het artikel de aandacht.

Genua en Marseille worden volgens dien schrijver eigenlijk ten onrechte als mededingers beschouwd. Elk dezer groote havens heeft een eigen taak. Genua vormt, met Triëst, de natuurlijke afvoer van Zuid-Midden-Europa, en het is het groote ontvangstcentrum voor de steenkolen en de grondstoffen voor de nijverheid en de scheepsbeweging van Italië. Marseille is de basis voor den uitgebreiden handel tusschen Frankrijk en Noord-Afrika, van daaruit worden Zuid-Midden Frankrijk, een deel van Zwitserland, de Orient, het Verre Oosten en Oost-Afrika bediend. Bovendien is 't in drukke verbinding met West-Afrika, Noord- en Zuid-Amerika.

Wat Genua in 't bijzonder karakteriseert is, dat de Duitschers, in wel doordacht en volhardend uitgevoerd plan, er in geslaagd zijn deze haven tot de D. haven van de Middellandsche Zee te maken, in afwachting van het bezit van Triëst, waarnaar zij openlijk hun verlangen hebben uitgestrekt. Volgens schr. werd Genua sprekenderwijze een D. haven genoemd .Hij verwacht er na den oorlog een belangrijke vermindering van den D. handel. De Ital. zouden met een zekeren vrees bezield zijn om den D. invloed te zien terugkeeren. De Fr. zouden zich zonder uitstel moeten beijveren de ledige plaats in te nemen. Onder de middelen, die hij hiertoe aanbeveelt, behoort 't aandoen van Genua door Fr. lijnen naar 't Verre Oosten, Australië, de O. en de W. kust van Afrika, evenals van die, welke de Zwarte Zee, de Donau, Odessa, Novorossich of Batoem bereiken en op hun weg naar Fr. Genua voorbijgaan. Dit zou kunnen geschieden tot vermeerdering van de welvaart van Marseille en Genua te gelijk.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERATUUR-OVERZICHT.

Melati knoppen.

Onder dezen titel scheef Raden Mas Noto Soeroto in eenige nummers van De Tijdspiegel een bundel gedichten in proza, die thans, vereenigd in een aardig bandje, opnieuw zijn uitgegeven. De heer A. Zelling, die evenals Frederik van Eeden

en anderen die gedichten heel mooi vindt, schrijft er een voorwoord bij, waarvan het slot luidt:

Deze naïeve natuurpoëzie, zoo frisch en jong oorspronkelijk, geheel begheven aan het verrukkende tooverbeeld der Oostersche natuur, aan de gamelan-tonen en het geruisch der zwiepende tjamara's, welke, ver van het vaderland geschrijeven, dit noordelijk gewest in het heimwee eener zuidelijke ziening als een bleeke herinnering aan het voorland harer zangen beschouwt — is adel van der Ramayana's adel. Haar karakter is als die van alle natuurpoëzie in eersten aanleg episch. In den verhaaltrant uit zich de verbeelding van des dichters innig natuur- en cultuur-beleven. Het warme leven bruwt nog om de in knop gebleven verzen. Zij bezitten de zoete charme van het eerste ontluiken. Een roerend vol groeiverlangen dringt achter deze simpele dichterlijkheid aan — en toch zijn deze op duive-voeten wiegende gedichten van den beginne aan rijp, rijp van volinnig natuurbeschouwen. Dit voel ik heel zeker: het naïeve dichterschap van Raden Mas Noto Soeroto stelt voor een wondere mogelijkheid van den geest en van de taal.

Is de Javaan een goed soldaat?

In zijn artikel „Timoreezen voor het leger", geplaatst in de Januari-aflevering van het Ind. Mil. Tijdschrift, vindt „Asymptoot" de gelegenheid door uitdrukkingen als „geen stiekemerd als Kromo" en „den slungel Kromo" van zijn geringschatting van het Javaansche element in het Ned.-Ind. leger te doen blijken.

Hiertegen komt nu „Alif" protesteeren in de Maart-afl. van genoemd tijdschrift; hij wijst op het volgende bericht in de Locomotief: „Aan de fuseliers, die na den jongsten, bloedigen overval op Lomblen zoo kranig hebben standgehouden en alle gewonden en bijna alle karabijnen behouden hebben thuisgebracht, na een tocht vol ellende en ontbering, is thans de bijzondere tevredenheid van den legercommandant betuigd, terwijl de Inl. fuselier Sanin, die als aanvoerder is opgetreden, voor zijn kordaat gedrag tot korporaal is bevorderd". Bestond die patrouille uit een anderen landaard dan Javanen, dan komt — zegt „Alif" — het kordaat gedrag van den inlandschen (let wel „inlandschen") fuselier nog meer uit.

De Lampongs.

Dr. E. B. Kielstra schrijft in het Mei-nummer van „Onze Eeuw" een artikel over de Lampongs, in de officieele taal geheeten de „residentie Lampongsche districten".

De schrijver geeft een vrij uitvoerig historisch overzicht van deze landstreken, waaruit o.m. blijkt, dat onze bestuurders in Indië, zooveel mogelijk trachtende soesah te vermijden, de aldaar heerschende wantoestanden vrijwel lieten voortbestaan tot het jaar 1856, toen eindelijk met vaste hand werd ingegrepen. Sedert dien tijd heerscht er orde en rust, de bevolking geniet een zekere welvaart en stelt vertrouwen in het gouvenement.

De beschouwingen van Dr. K. kunnen vooral leerzaam zijn voor hen, die zoo gaarne geneigd zijn alle uitbreiding van het Nederlandsch gezag af te keuren en het doel van zoodanige uitbreiding verdacht te maken.

Koloniaal Tijdschrift.

De Mei-aflevering wordt geopend met den tekst eener, door den heer L. J. J. Caron in de Ned.-Ind. Bestuursacademie, gehouden voordracht over „Het gouvernementsrecht in Nederlandsch-Indië". De schr. is van meening, dat het door Nederland aan Nederlandsch-Indië gebracht recht niet voldoet, dat in hoofdzaak het formeele recht hiervan de schuld is, en dat verbetering dient gezocht te worden in versterking van het leeken-element in de rechtspraak en het hooghouden van de adat met gelijktijdige groote vereenvoudiging van vormen.

De heer G. L. Gonggrijp geeft het slot van zijn zeer interessante historisch-economische schets van de Karimoen Djawa-eilanden. Op blz. 622 geeft de schr. een lijst van posthouders (vertegenwoordigers van het gouvernement) van 1819 tot heden, waarbij men geen hoogen dunk krijgt van sommige dier functionarissen. Van 1874 tot 1888 werd de bevolking achtereenvolgens bestuurd door een posthouder, die vervolgd werd wegens knevelarij; door een id. ontslagen wegens dronkenschap, door een id., vervolgd wegens knoeierijen en eindelijk door een meneer, die ontslagen werd wegens dronkenschap en knoeierijen. Van den tegenwoordigen posthouder echter (aan wien eenigen tijd geleden rang en titel van civiel-gezaghebber is toegekend), die nu reeds 27 jaren op die eilandengroep het Nederlandsch gezag vertegenwoordigt, getuigt de heer Gonggrijp: „Wat kan één braaf man toch veel goed doen. Hij wordt niet voor niets op de handen gedragen en het door hem verkregen ridderkruis der Oranje-Nassau Orde is op eervolle en waardige wijze verdiend.

De heer P. H. van der Kemp schrijft naar aanleiding van vorengenoemd artikel een stukje over „Von Michalofski's vermoedelijken voorganger als bestuurshoofd der Karimoen-Djawa eilanden", waarin de schrijver opnieuw blijk geeft van zijn groote talenten op historisch gebied.

Behalve een beschouwing van S. over „Grondperkara's en een Inlandsch kadaster", bevat deze aflevering dan nog de gewone maandelijksche rubrieken: Verscheidenheden, door H. D. — Kroniek, door Tertius. — Persoverzicht (De Inlandsche en de Chineesche pers, door A. H. J. G. Walbeehm. — De Javaansche pers, door Ch. P. J. Blok). — Vreemde koloniën, door D. H. — Uit allerhande bron. — Bibliographie, door H.

De Macedoniër.

In het Mei-nummer zet Ds. D. K. Wielenga zijn beschouwing voort over de zending op Midden-Java en de Buitenbezittingen. De schrijver acht uitbreiding der Christelijke zending op de B. B. plicht, ten einde aan de zich steeds uitbreidende macht van den Islam paal en perk te stellen. Als een der oorzaken van die uitbreiding noemt schr. het feit, dat sedert de pacificatie dier B. B. de heidensche bevolking met macht en kracht verhinderd wordt in het naleven van haar godsdienstige overtuigingen, als het koppensnellen, slavernij,heksenprocessen enz. en zich daarom in de armen van den Isdam werpt.

Ds. D. Bakker artikelt over het Mahomedanisme op Java; de schr. is van meening, dat zoowel onder de hoogere als onder de lagere standen op Java de kennis van den Islam over het algemeen zeer gering is.

De Arabieren op Java.

In bovengenoemd Nr. van de Macedoniër vindt men een aan „De Opwekker" ontleend artikeltje over de Arabieren op Java, waaruit het volgende is overgenomen.

Het Arabische volk is een zeer eigenaardig volk. Het staat alleen. Het staat tegenover al de andere volken. Er is ook op Java geen verbroedering tusschen de Arabieren en andere natiën, zooals: Inlanders, Europeanen en Chineezen.

Deze Arabieren gaan niet uit als zendelingen om hun godsdienst luide te verkondigen. Zij spreken niet in de eerste plaats door hun woord. Het karakteristieke der Arabieren is, dat zij door hun voorbeeld prediken. De Arabieren op Java wonen in afgepaste wijken. Zij zijn geen naam-Mohammedanen, maar echte nalevers van den Islam. Zij zijn een zeer godsdienstig volk. Zij houden de voorschriten van den profeet. Zij lezen uit den Koeran thuis, in de toko's, op de pasars en in hun vervoermiddelen. Zij bidden, waar zij ook zijn, op de vijf voorgeschreven gebedstijden. Zijt ge juist op een dier tijden bij een Arabier op visite, dan staat hij op, geeft u te kennen dat de tijd om te bidden dáár is, verlaat u, heft zijn handen biddende omhoog, en geeft u plechtig te verstaan, dat men Gode meer gehoorzamen moet dan de menschen. De Arabieren toonen karakter te hebben, en beschikken over een benijdbare vrijmoedigheid om voor hun godsdienst op te komen. Zij treden overal op met de pretentie dat zij, en zij alleen, den waren godsdienst hebben. Zij leven zeer eenvoudig en zijn zeer sober. Welnu, al zijn deze Arabieren een eenzelvige natie, een eilandvolk, zij zijn het die beslag op de Inlandsche bevolking leggen door hun voorbeeld, door de openbare nakoming van hun godsdienstplichten en vroom bezoek der moskeeën. In die moskeeën toch wordt de godsdiensteenheid tusschen Arabieren en Inlanders geboren en steeds bevestigd. Men gaat gezamenlijk op naar het bedehuis, en doet het groote Vrijdaggebed onder aanroeping van Allah en zijn gezant.

De hadji's en Islamitische godsdienstleeraars, die van uit de verre desa's naar de stadsmoskeeën opgaan, nemen krachtige indrukken naar hun dorpen mede; en waar deze hadji's en goeroe's de geestelijke leidslieden der Inlanders zijn, is er wel degelijk een levend contact tusschen de Arabieren en de Inlanders.

Nu is het niet zóó, dat de Inlandsche bevolking de oogen sluit voor de gebreken der Arabieren, inzonderheid voor hun woekerhandel. Maar desniettegenstaande eeren zij de Arabieren, omdat deze de echte dragers van den Islam zijn en omdat zij dien hoogvereerden Islam op Java gebracht hebben. Wat leeft een Inlander op, wanneer hem het voorrecht verleend wordt de hand van een Arabier te mogen drukken en kussen.

De expeditie naar Zuid-Celebes in 1905-1906.

Als extra-bijlage No. 35 van het Indisch Militair Tijdschrift is verschenen een officieele bijdrage van het Departement van Oorlog in Ned.-Indië, waarin een begin wordt gemaakt met de beschrijving der militaire expeditie naar Zuid-Celebes in de jaren 1905—1906. Dit eerste gedeelte bevat een overzicht der actie in en om het landschap Boni.

Het Ned.-Indische Huis Oud en Nieuw.

Behalve het opstel van den heer J. G. Huyser: „De Naga in de Javaansche kunst", bevat de 1e aflevering van deel II van het fraai geïllustreerde tijdschrift „Het Ned.-Indische Huis Oud en Nieuw" nog een beschrijving van het nieuwe gebouw der levensverzekering Mij. Dordrecht,aan Noordwijk te Weltevreden, zoomede, door den heer J. G. Sinia, van een zestal typisch versierde Papoea-schilden, welke zich bevinden in het Duitsche Missiehuis te Steijl, een dorpje aan de Maas, iets ten zuiden van Venlo.

Indologenblad.

In No. 12 vindt men eenige, meest kleine artikelen, die, hoewel zij in de eerste plaats bestemd zijn voor den aanstaanden Indischen bestuursambtenaar, toch ook verdienen in ruimer kring te worden gelezen. Nl.: Kromo's gezondheidstoestand, door Ten S. — Iets over de Zakât en haar beteekenis voor den Atjeh-oorlog, door F. Hermans. — De Heiligenvereering en de Islam, door B. — Tropische hygiëne, door Red. — De bestuursambtenaren en de godsdienst (overzicht eener voordracht van Dr. Ph. S. van Ronkel).

Goentoer-Bergerak.

In No. 6 van dit orgaan publiceert „Djajabaja" het eerste gedeelte eener „Oostersch-philosophische beschouwing over den huidigen Europeeschen oorlog".

Tijdschrift voor Nijverheid en Landbouw in Ned.-Indië.

De Maart-aflevering van dit tijdschrift behandelt belangrijke onderwerpen. Ze opent met een beschouwing over de ontwikkeling van het Landbouwdepartement gedurende de eerste tien jaar van zijn bestaan. De ongenoemde schrijver bespreekt hoofdzakelijk de ontwikkeling op economisch gebied, de aan dat departement verbonden wetenschappelijke instituten behandelt hij slechts terloops.

Een volgend artikel bevat het vervolg eener beschouwing over den handel van Nederlandsch-Indië en het gebrek aan scheepsruimte, een zeer actueel en in de handelswereld druk besproken onderwerp.

Daarop volgen bijzonderheden omtrent den theehandel in Nederland, speciaal dien van Nederland, ontleend aan de jaarstatistiek van de „pakhuismeesteren voor de thee" te Amsterdam.

Van den overigen inhoud wordt nog genoemd: Grondverbetering door middel van intensieve grondbewerking, door V. M. G. Beguin (ontleend aan de Indische Gids). — De regenval op Java. — Revue van voor landbouw en nijverheid in Ned.-Indië van belang zijnde onderwerpen in dagbladen en tijdschriften.

Berichten van den Sint-Claverbond.

No. II van dit R. K. Zendingsperiodiek (dat jammer genoeg „niet in den handel" is), bevat o.a.: Iets over 't Katholicisme in het vroegere Makassar, door Pastoor M. Timmers. — Javaansche godenleer, door Pastoor L. Groenewegen. (Vervolg: Zonsverduistering; Boetedoening; Van waar komt de rijst op Java? De vijanden van de rijst en de arènpalm; De verdedigers van de rijst).

Ingezonden.

Geachte Redactie.

Na de artikelen in de nummers van 22 en 29 April in het „Koloniaal Weekblad" over het nieuwe tooneelwerk van Fabricius: „Totok en Indo" gelezen te hebben, ben ik gisterenavond de opvoering van dit stuk te Haarlem gaan bijwonen.

Sta mij toe aan de reeds gemaakte opmerkingen er enkele toe te voegen.

In de eerste plaats een woord van instemming met de waarschuwing van Mr. C. Th. van Deventer. Het moge waar zijn, wat de heer Boeke zegt, dat het gros der schouwburgbezoekers heel goed weet, dat op het tooneel slechts bepaalde typen in een bepaalde omgeving opgevoerd worden, dit neemt niet weg, dat in Nederland, waar men den Indo-Europeaan nog zoo weinig kent, stukken als dit van Fabricius een verkeerden en zeer schadelijken indruk maken. En dit vind ik

hierom zoo jammer, wijl er juist in den laatsten tijd zooveel gedaan wordt om den Indo en den Totok nader tot elkander te brengen.

Hier worden twee zeer verschillende typen vertoond. Het is, of de schrijver heeft willen zeggen: zie, zóó is de Totok en zóó is de Indo in Indië. Doch veel minder nog dan de als model gekozen Europeaan, kan de ons geschetste Indo als een eenigszins juist type beschouwd worden. De twee figuren, die als zoodanig optreden, zijn geen Indo's, het zijn Sinjo's van de minste soort; seranis, zouden wij ze in Indië noemen. Het zijn, zooals Mr. van Deventer treffend juist opmerkt, „karikaturen, waarvoor niet de midden-slag Indo-employé's, maar de bij voorkeur in sommige Bataviasche, Semarangsche en Soerabajasche kampongs hokkende gedegenereerde halfbloeds tot model gediend hebben".

Er is meer. Het publiek, dat niet beter weet, moge lachen om de aardig bedachte scènes, het zal, naar huis gaande, den indruk meenemen, dat het leven op een landelijke onderneming in Indië den Europeaan noodwendig demoraliseert. Zie de manieren van dezen administrateur en van diens vrouw en dochter, hoor hen praten, vooral de dames. Deze menschen moeten toch Europeanen voorstellen? Moet dan de Europeaan in Indië onvermijdelijk achteruitgaan in beschaving en goede vormen? Zal het argelooze publiek niet zeggen: is zóó het leven op een onderneming in Indië en is dàt de omgeving, waarin hij daar moet verkeeren, dan krijgen ze mij daar nimmer heen.

Maar de schrijver weet raad. Hij spiegelt u voor hoe een jonge man met zoo goed als geen opleiding, zonder iets meer gedaan te hebben dan boemelen, mits hij totok is en een kruiwagen heeft, in Indië met open armen ontvangen wordt en in weinig tijd de dochter van zijn chef tot echtgenoote krijgen kan, zelfs zonder haar hand gevraagd te hebben. De heer Fabricius weet waarschijnlijk wel beter: maar dat doet er niet toe; in Holland zullen ze het gelooven en meenen, dat Indië nog altijd het beloofde land is voor leegloopers en doordraaiers. Dat is het verkeerde, waarop ik even wilde wijzen. Want zonder behoorlijke voorbereiding loopt men in Indië al even groote kans op mislukking als hier.

De vergelijking, welke de heer Boeke maakt met Heijerman's „Op Hoop van Zegen" gaat niet op. In dit werk wordt, hoezeer overdreven, een stuk werkelijkheid weergegeven, terwijl „Totok en Indo" een Idylle genoemd wordt. Het is inderdaad een dichterlijke voorstelling, maar een zeer schadelijke, omdat zij, instede van er toe bij te dragen ons mooie Insulinde in Nederland beter bekend en meer bemind te maken, den Hollander een afkeer van hare bewoners inboezemt.

Ik ken onder de Indo-Europeanen tal van mannen en vrouwen van ontwikkeling en beschaving, menschen, die in geen enkel opzicht achterstaan bij mijne landgenooten van gelijken stand. Waartoe als typen van den Indo gekozen een tweetal individuen als hier worden ten tooneele gevoerd? En waarom dezen handelingen te laten doen, waartoe zelfs de meest achterlijke sinjo niet in staat is? Waarom het in zijn aard onschuldige „Krontjong" in strijd met de waarheid voorgesteld als een middel om den goeden naam van jonge meisjes naar den maan te helpen? Waartoe in één woord deze parodie op toestanden, die in de omgeving, waarin ze heeten te bestaan, ondenkbaar zijn?

Heemstede, 5 Mei 1915. T. BRONDGEEST.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

Notulen van de Hoofdbestuursvergadering van Zaterdag 24 April 1915.

Aanwezig zijn de leden: C. R. Bakhuizen van den Brink, Voorzitter, R. Zuijderhoff, Onder-Voorzitter, A. A. C. Harting, Penningmeester, Th. P. Almerood (Amsterdam), Mevrouw M. ten Bosch-Bosscher (Den Haag), T. Gerdes Oosterbeek (Apeldoorn), L. A. H. Lamie (Arnhem), F. E. Luitjes (Nijmegen), Z. G. Ph. Marcella (Rotterdam), H. W. Scheuer (Leiden), Mejuffrouw N. Worthington (Studenten-afd. Leiden) en E. F. Grooss, Secretaris.

Afwezig de leden: Prof. Dr. J. F. van Bemmelen (Groningen), J. P. Th. J. Brondgeest (Haarlem), J. H. Calmeijer (Apeldoorn), Mevrouw J. E. van Oeveren-van Schaik (Utrecht), J. C. van Reijn (Breda) en C. de Vries (Amsterdam.

Ten 2 ure n.m. opent de Voorzitter de vergadering met een woord van welkom tot de leden.

I. Op de vraag van den Voorzitter, of iemand naar aanleiding van de notulen der vorige vergadering, welke bekend zijn gemaakt in het Koloniaal Weekblad van 12 Nov. 1914, No. 46, iets in het midden heeft te brengen, zegt de heer Gerdes Oosterbeek, dat het hem is opgevallen, dat aan den Nederl. Anti-Oorlog-Raad een bijdrage van f 25.— is verleend, terwijl die Raad zich beweegt op een gebied, dat geheel buiten de lijn van onze Vereeniging is gelegen. Spr. vraagt, of het Hoofdbestuur tot zulk een uitgave wel bevoegd is. De Voorzitter deelt mede, dat het Hoofdbestuur, binnen de grenzen, door de Algemeene Vergadering vast te stellen, de beschikking heeft over de geldmiddelen der Vereeniging en in het bijzonder over het z.g. ondersteuningsfonds, waarop ieder jaar bij de begrooting f 100.— uit de algemeene kas wordt overgeschreven, ter aanwending waar dit noodig voorkomt. Uit dit laatste fonds werd aan den Nederl. Anti-Oorlog-Raad — op diens verzoek om een blijk van belangstelling met zijn streven te geven — een bedrag van f 25.— geschonken als bewijs van sympathie voor het hooge, algemeen menschelijke doel van den Raad: de bevordering van den algemeenen vrede in de toekomst. Dit werd in de vorige hoofdbestuursvergadering besproken en met algemeene stemmen goedgekeurd. De heer Gerdes Oosterbeek, wiens bedoeling het niet is, op het beslotene terug te komen, verklaart zich verder daarbij neer te leggen. De notulen worden daarna met algemeene stemmen goedgekeurd.

II. Thans is aan de orde de verkiezing van een 2en Secretaris en een 2en Penningmeester van het Hoofdbestuur, ingevolge art. 1, 2e al., H. R. Overeenkomstig de voordracht van het Dagelijksch Bestuur worden de heeren A. A. C. Harting en E. F. Grooss met algemeene stemmen resp. tot 2en Secretaris en 2en Penningmeester gekozen; deze heeren nemen hunne benoeming aan.

III. Eveneens wordt met algemeene stemmen besloten voor de vacatures in het Hoofdbestuur, tengevolge van periodieke aftreding van leden, de voordrachten der afdeelingen, voor zoover die zijn ingekomen, over te nemen. Hierdoor zullen aan de Algemeene Vergadering worden voorgedragen de volgende dubbeltallen:

Voor de afdeeling Amsterdam (vacature Th. P. Almerood):
1. Th. P. Almerood.
2. A. Zon.

Voor de afdeeling Apeldoorn (vacature J. H. Calmeijer):
1. J. H. Calmeijer.
2. G. Koldewijn.

Voor de afdeeling Groningen (vacature Prof. Dr. J. F. van Bemmelen):
1. Prof. Dr. J. F. van Bemmelen.
2. Prof. Mr. Ph. Kleijntjes.

Voor de afdeeling Haarlem (vacature J. P. Th. J. Brondgeest):
1. J. P. Th. J. Brondgeest.
2. H. F. Wagenaar Reisiger.

Van de afdeelingen Breda (vacature J. C. van Reijn) en Nijmegen (vacature F. E. Luitjes) zijn nog geen voordrachten ingekomen. In afwachting van nader bericht, worden de aftredenden voor herbenoeming aanbevolen.

IV. In verband met de vraag, wanneer en waar de eerstvolgende Algemeene Vergadering zal worden gehouden, wordt, gelet op den in de jongste Algemeene Vergadering uitgesproken wensch, besloten zich met het Bestuur der afdeeling Amsterdam te verstaan, ten einde de a.s. Algemeene Vergadering te Amsterdam te houden op Zaterdag 3 Juli a.s.

V. De stukken betreffende de rekening en verantwoording en de begrooting gaan ter inzage rond; Voorzitter en Penningmeester geven hierbij de noodige toelichtingen. De Voorzitter zegt, dat de toestanden tengevolge van de wereldgebeurtenissen aanleiding geven om voorzichtig te zijn. Hiermede is bij de begrooting en de raming der ontvangsten, voor zoover mogelijk, rekening gehouden. De rekening en verantwoording van het „Studie-fonds" en van het „Ondersteunings-fonds" worden eveneens behandeld. Besloten wordt de bijdrage aan de „Vereeniging voor lichtbeelden" te staken, daar blijkt, dat van de lichtbeelden dier vereeniging door geen der afdeelingen wordt gebruik gemaakt. Tegen de ontworpen rekening en verantwoording en begrooting rijzen geen bedenkingen. De rekening en verantwoording zal nu der Commissie van verificatie worden aangeboden.

VI. De Voorzitter geeft een verslag van hetgeen in het belang der noodlijdenden in de Kolonie Curaçao werd gedaan. Toen het door den Minister van Koloniën ingestelde „Steun-Comité Curaçao", gedachtig aan hetgeen de Vereeniging „Oost en West" reeds vroeger tot leniging van in die kolonie heerschenden nood had gedaan, de medewerking van onze Vereeniging inriep voor de inzameling van gelden voor het beoogde doel, verklaarde het Dagelijksch Bestuur zich daartoe dadelijk bereid. De beweging, daartoe op touw gezet, welke men in het Koloniaal Weekblad geheel heeft kunnen volgen, had zeer veel succes: de Vereeniging was in staat pl.m. f 8500.— aan het Steun-comité af te dragen. Dit comité betuigde ons zijn erkentelijkheid en wij mochten ook de waardeering ondervinden van ons Vorstelijk Huis. De kosten van deze beweging ad pl.m. f 350.—, welke op de rekening „Ondersteuningsfonds" worden gebracht, zijn vrij hoog, doch geheel overeenkomstig het doel onzer Vereeniging en zij zullen, door de erkenning in breederen kring van het nuttig streven onzer Vereeniging, hun rente zeker afwerpen. De Voorzitter brengt bijzonderen dank aan de afdeelingen, die daarbij hare zeer gewaardeerde medewerking hebben verleend, o.a. het door de afdeeling 's-Gravenhage aangeboden concert, van onze beroemde zangeres Tilly Koenen, bijgestaan door den heer Jac. van Kempen, zanger en den heer Karel Textor, pianist, die allen belangeloos hunne talentvolle gaven voor het weldadige doel leenden, had buitengewoon succes en bracht, dank zij ook den steun van velen, dames en heeren, die o.a. in de pauze ververschingen en bloemen ronddienden, een belangrijk geldelijk voordeel op.

VII. Naar aanleiding van het daaromtrent besprokene in de laatste Hoofdbestuursvergadering van 31 Oct. 1914, wijst de Voorzitter op de maatregelen, welke reeds genomen zijn tot bereiking van het doel: meer kennis omtrent Nederl.-Indië in Nederland te verspreiden door een ruimere plaats voor onze Koloniën bij het onderwijs hier te lande beschikbaar te stellen. Te dien einde zijn op verzoek van den Minister van Koloniën te Haarlem en te Deventer, bij wijze van proef, cursussen geopend voor onderwijzers, resp. onder leiding van de heeren A. G. Boes, Inspecteur bij het lager onderwijs in Ned.-Indië, en C. Lekkerkerker, Inspecteur bij het Inlandsch onderwijs, terwijl het Nederl. Onderwijzers Genootschap een Indische Commissie in het leven riep, die reeds twee cursussen voor onderwijzers geopend heeft, een te Alkmaar, onder leiding van den heer A. G. Boes, en een te Amsterdam, waar verschillende sprekers zullen optreden (Verg. het Kol. Weekblad d.d. 17 Dec. 1914 No. 51 en 25 Maart en 15 April 1915 Nos. 13 en 16).

VIII. Op de rondvraag van den Voorzitter, of iemand nog iets ter tafel wenscht te brengen, deelt Mejuffrouw Worthington mede, dat de jongelui van den z.g. Indischen Postcursus te Leiden liever lid van de Studenten-afdeeling dan van de burger-afdeeling wilden worden. Eigenlijk mag dit niet, omdat alleen zij, die als „student" aan de Universiteit zijn ingeschreven, lid van de studenten-afdeeling mogen zijn en de voor de Indische posterijen studeerende jongelui aan deze bepaling niet voldoen. Spr. vraagt, of hieraan niet tegemoet zou zijn te komen, omdat de Vereeniging daardoor verscheidene leden zou winnen. De vergadering verklaart in beginsel daartegen geen bezwaar te hebben, wanneer Leiden ter zake een rechtmatige schikking weet te treffen.

De heer Almerood doet mededeeling van, op verzoek van den Penningmeester, aangewende pogingen, om te Amsterdam meer advertentiën voor het Koloniaal Weekblad te verwerven.

De heer Almerood wenscht verder onder de aandacht te zien gebracht, dat het feit, dat de Rijks-subsidie aan de Kolonie Suriname steeds stijgende is, een onrustbarend verschijnsel is. De Kolonie drijft geheel op die subsidie, welke reeds van f 300.000.— tot f 1.000.000.— is opgevoerd, hetgeen zoo niet mag doorgaan. In 't bijzonder zou spr. gaarne zien, dat de groote handelslichamen op het noodzakelijke gewezen werden, om kapitaal beschikbaar te stellen, ten einde de Kolonie tot bloei te brengen, hetgeen, volgens zijne meening, bij voldoende werkkapitaal mogelijk moet zijn. Suriname is een vruchtbaar land, dat vroeger door den landbouw bloeide en nu te gronde gaat, alleen omdat het goudzoeken de aandacht van den landbouw heeft afgeleid. De Voorzitter geeft den spreker in overweging zijne gedachten over dit onderwerp in een artikel uit te werken.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Secretaris, E. F. GROOSS.

Vereeniging OOST en WEST.
Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187,** zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Schrijf-, Kopiëer- en Vertaalwerk.
Teeken- en Schilderlessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Lessen in moderne talen.	Ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Fransche-, Duitsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Lessen aan spraakgebrekkigen.
Opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Handwerklessen.	Dame als Lectrische of Dame van gezelschap.
Paedagogische adviezen	Kinderjuffrouw in Indië.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Ieplaan 11.**

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs enz.

☞ Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeystr. 100,	's-Gravenhage,	Javaansch, Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	Javaansch, Maleisch, Madoereesch.
C. LEKKERKERKER, Insp. Inl. Onderw. Witte Singel 92.	"	Maleisch, Javaansch, Madoereesch, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	Javaansch, Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Nachtegaalstraat 10,	Utrecht,	Maleisch. Soendaneesch. Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar **f 0.10.** 50 ex. **f 2.80.**

Voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 2.20** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

b. Onze Oost II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.**
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar **5 cent.** 50 ex. **f 2.—;**

Voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen" **f 1.55** per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:
De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. **De Kolonie Curaçao,** door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.
Prijs per exemplaar **f 0.25** en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.15** per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.** Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin. | Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof–Groenmarkt. | **AMSTERDAM, Kalverstraat–Rokin.**

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Confiserie en Chocolaterie Royales

J. A. KRUL.

Grand Salon de Rafraîchissements NOORDEINDE 44,

Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
Indische SPEKKOEK à f 1.20.

E. VAN FURTH, Kleermakerij

Heerengracht 1. – Den Haag – 1ste Etage

Extra abonnement voor 2 jaar . . . . f 5.- per maand.

twee Costuums een Demi-saison twee Pantalons	OF	twee Costuums. een Winterjas. een Pantalon.

De goederen blijven het eigendom der geabonneerden.

EXTRA ABONNEMENT VOOR DAMESKLEEDING. ZELFDE CONDITIËN.

P. G. JANSEN's
Luxe Verhuur Auto's.

Eenig adres:

KONINGINNEGRACHT 1d,

over Hoofdingang Dierentuin.

Men lette op Telefoon No.

H 852 en H 404

Auto's voor Trouwgelegenheid
en
Maand-Auto's.

Met succes adverteert men in het „Koloniaal Weekblad".

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Vraagt onze uitgebreide stalencollectie

Zomerstoffen

Zephyr, Eponge, Mousseline, Crêpe, Piqué.

WAAROM rookt U Egyptische, Turksche, Russische, Duitsche en Engelsche Sigaretten?

Waarom geen **Hollandsche?** Omdat zij fijner zijn dan **Hollandsche?**

Als de **Hollandsche fijner** zijn dan de buitenlandsche, rookt U dan **Hollandsche?**

Probeer het fabrikaat der **H. K. Co.**, verkrijgbaar bij **J. J. VERBRUGGE, 11a Plein** en **29b Noordeinde, Den Haag.**

Geen namaak van andere merken doch onder onze eigen kleuren

Turksche en Egyptische Melange	Non plus Ultra	Rood Wit Blauw	f 15.—	per 1000
	Excelsior	Rood Wit Blauw	„ 20.—	„ 1000
	Fine	Rood Wit Blauw	„ 25.—	„ 1000
	Bouquet Elegant	Oranje	„ 30.—	„ 1000
	Special	Oranje	„ 40.—	„ 1000

Russen, zooals fijne Russen behooren te zijn, van 8, 6, 5, 4 à 10 cents.

Iets geheel nieuws: Ressoul Perzische Melange . . . . . . f 20.— per 1000
„ „ „ . . . . „ 25.— „ 1000

„Het Blousen-Huis".

PH. BIERMAN.

Hoogstraat 21 Den Haag Telefoon 7293.

BLOUSES | **PEIGNOIRS**
COSTUUMROKKEN | **JAPONNEN**

In alle genres: EXRTRA GROOTE maten.

Verzending naar de Tropen.

A. VAN MEURS, Piet Heinstraat 18.

Telefoon 1784.

'S-GRAVENHAGE

Linnen Rolgordijnen, Madrasgordijnen, Linoleums en Zeilen, Axminster Tapijten, Tafelkleeden, Divandekken.

Complete Meubileering, Behangerij, Beddenmakerij, Stoffeerderij.

Brengt een bezoek aan BOEATAN

: Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID :

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.